

A Szegedi Tudományegyetem Természettudományi Kara a mezőgazdaság fejlesztéséért

A Magyar Dolgozók Pártja

Központi Vezetőségének 1953. október 31-i kibővített ülésén Rákosi Mátyás elvtárs beszédében a többi között a következőket mondta: „Egész továbbfejlesztésünk kulcskérdése az a legközelebbi döntő lépcső, amelyet teljes erővel meg kell ragadnunk: mezőgazdaságunk fejlesztése. Ez most és a legközelebbi 2-3 évben a központi feladat!”

Népi demokráciánkban a tudomány nem vonul vissza az öncélúság elefántos tornyába, nem nézi le a gyakorlatot, hanem a gyakorlatot vállvetve oldja meg feladatait. A tudomány fejlődésének legnagyobb áttörője a gyakorlati szükségletek által felvetett problémák megoldása.

Természetes, hogy amikor a párt felismerte a hibákat, élesen rávilágított, egyben azonban rá is vezetett arra az útra, amely a feladatok megoldásához vezet, s a szocializmust építő tudomány újabb feladatokat jelölt ki.

A Szegedi Tudományegyetem legfontosabb feladata jólképp szakkadereket adni szocializmust építő hazánkban. Ezen a feladaton túlmenően azonban tudományos életünk fontos műhelyei az egyetemi intézetek. Azok az intézetek főleg, amelyek az agrártudományok területén vagy azokkal szoros kapcsolatban működnek, lelkesedéssel tették magukévá azoknak a feladatoknak megoldását, amelyekkel a mezőgazdaság megsegítésére szíthetnek.

Fodor Gábor elvtárs, a tudományegyetem rektora, az egyetemi év kezdete után azonnal felhívta a Természettudományi Kar figyelmét, mérje fel azokat a lehetőségeket, amelyekkel mezőgazdaságunkat megsegítheti.

Természetesen ennek a feladatnak végrehajtása nem eredményezheti sem az oktatási munka színvonalának süllyedését, sem pedig más jellegű (például: ipari) tudományos kutatások megszüntetését, márcsak azért sem, mert az egyetemi intézetek a Magyar Tudományos Akadémia tervmunkálataiban dolgoznak.

Megfelelő előkészítés után a Természettudományi Kar 1953. november közepén kari tanácsülésen vitatta meg a kérdést és megállapította, hogy a kar közvetve és közvetlenül segítséget nyújthat a mezőgazdasági termelésünk biztonságának növelése, terméseredményeink mennyiségi és minőségi emelése, termékeink rak tározásának, tartósságának biztosítása egyes kérdéseinek megoldásáért.

A természettudományi kari intézetek lendületes kutatómunkájának eredményeivel, a folyamatban lévő kutatásokkal foglalkozott az 1954. február 10-i kari tanácsülés. A tanácsülésen résztvevő Zombori János elvtárs, az MDP Szeged Városi Bizottságának titkára és Obermayer Ernő elvtárs, Kossuth-díjas akadémikus, A tanácsülésen kiújt, hogy a Természettudományi Karon máris vannak olyan kutatási eredmények, amelyek a gyakorlat szakemberei kellő mérlegelés alapján felhasználhatók.

Céltudatos, szívsz kétvéti kutatómunkát végzett Mezősi József docens és Donáth Éva (Ásványtani Intézet). A Tisza és a Maros oldott sóinak mennyiségét és minőségét, lebegtetett hordalék mennyiségét, kémiai és ásványos összetételét vizsgálták. A kutatás eredményeként megállapítható, hogy a folyók vize öntözésre alkalmas, és különösen jelentős annak megállapítása, hogy az öntözött területen szikesedési veszélyt nem okoz.

A növényéletlen út célkitűzéseiben keresi azokat az utakat, amelyek a növények termesztésében több és jobb termést eredményeznek. Ezeknek a kutatásoknak alapjait Liszenko akadémikus fektette le. A szegedi egyetemen a Növényéletlen Intézet kollektívájá Szalai István tanszékvezető irányításával: már második éve foglalkozik ilyen irányú kísérletekkel. A kutatások tudományos céljaitól eltekintve igen jelentős a gyakorlati célkitűzés: két burgonyatermés egy évben. A kísérletek gyakorlati eredményeit kecsgethetik.

Az Országos Tervhivatal kezdeményezésére Kisvárdán és Somogy megyében Mariettapusztán 5000 holdon végeznek 1954-ben nagyüzemi kísérleteket a Növényéletlen Intézet kísérletei alapján megállapított módszerekkel. Természetesen az intézetben is tovább folynak a kísérletek.

Kínában kis területen, a Jangce folyam közelében, a Szechuan tartományban egy haszon fenyőfa él. (Metasequoia). Ennek a fának igen értékes tulajdonságai vannak. Gyorsan és nagyra nő. Hazájában még az 50 m magasságig is eléri. Igen könnyű, jól megmunkálható, jóminőségű, nagymennyiségű a fa hozama. Kínában Cheng professzor vizsgálja ezt az újabb felfedezett fát. Greguss Pál egyetemi tanár (Növénytani Intézet) Cheng professzortól kapott magvakat 1949-ben a Tudományegyetem Fűvész-kertjében elültette azzal a céllal, hogy azt szaporítsa. Munkája eredményeként ma már 2,5 m magas példány is van belőle. Megállapította Greguss professzor, hogy dugványról is szaporítható. A fa elbírja a nagy melegeket, a nagy hidegeket is. Talajigényei is kielégülnek hazánkban. Az eddigi szaporítási eredmények a fa földrajzi és éghajlati igényei, valamint az a körülmény, hogy kedveli a folyók árterületét, a sikeres honosítás lehetőségével kecsegtetnek. Különösen a magyar folyók hullámterének fásításával kaphat nagyobb szerepet.

A kagylók és csigák fajtáinak, életkörülményeinek vizsgálatát végzi Horváth Andor egyetemi adjunktus (Állattani Intézet). Megállapította ezeknek a lehelvények, előfordulásának idejét. Ezeknek a vizsgálatoknak eredményei felhasználhatók a halgazdaságban, a sertés- és baromfi tenyésztésben a takarmányozás szempontjából.

A legfiatalabb tudományok egyike a mikroklimatológia. Ez a tudomány a légkörnek a legalsó kb. 150 cm-es rétegét vizsgálja. Mivel a növény, az állat, sőt lényegében véve az ember is ebben a zónában él, a gyakorlat számára fontosak a mikroklimatológia kutatási eredményei.

A mikroklimának tervszerű megváltoztatására irányuló kísérleteket végez 1950 óta az Éghajlati Intézet. Ezeknek a kísérleteknek eredményeit szerint a gyapot termesztésénél, fokozhatók, ha megfelelő szegélynövényzetet alkalmaznak. Délről nyitott gabona védőkeretében a május-i fagyok kisebb károkat eredményeznek, korábbi virágzás és kétszeres termésmennyiség várható.

A kelet-nyugati irányú védősávok a gyapotról kedvezőtlen időjárású 1953-as évben is másfélszeres termést eredményeztek.

Ugyanennek az intézetnek keretében végzi kutatásait Timár Lajos tudományos munkatárs. Szeged környékének vetési gromjait vizsgálta Szeged és Kiskunmajsza határában elterülő rétiagyag, öntésiszap, lősz, futóhomok eredetű talajainak gromvizonyait állapította meg, a legfontosabb vetéstípusokban, mint: a lucerna, búza, kukorica, répa, napraforgó és burgonya vetéseiben.

Kimutatja a gromkártevők tömegét, talajonként és vetéstípusonként. Megállapítja nemcsak a felszíni talajjelző, hanem a felszín alatt húzódó talajrétegekre utaló gromfajokat és gromtársulásokat, melyek útmutatóul szolgálhatnak a gromok elleni küzdelemben. Az egyes vetések gromvizonyából következtetések vonhatók le az ott uralkodó mikroklimatikus viszonyokra is.

A folyamatban lévő kutatások még az 1954. évben értékelhető eredményekkel kecsegtetnek.

Az Alföld futóhomokos területeinek egyes részei igen kedvezőek a szőlő és gyümölcstermesztésre. Bodrogköz György tanácsára (Növénytani Intézet) a szőlőültetvények és gromnövények társulása alapján kívánja megállapítani, hogy hol termelhetők minőségi és hol tömegborkok. Eddigi eredményeit 1954. évben újabb vizsgálatokkal egészíti ki.

Hazlinszky Bertalan tudományos munkatárs (Növénytani Intézet) „A hazai mézfajták összehasonlító pollenanalitikai vizsgálata” című kutatási témájának eredményeivel a méztermelés mennyiségi és minőségi fokozását segítheti elő. A mezővédő erdősávok fajtáinak megválasztása, mezőgazdasági terméseredményeit van hivatva fokozni. Szalai István docens (Növénytani Intézet) Csongrád megye fásításával kapcsolatban vizsgálja a kőris termőhelyi fajtáinak jelentőségét.

Rizstermesztésünkben nagy károkat okoz a bruzone, a barnulás megbetegedés. Vámos Rezső egyetemi adjunktus (Rektori Hivatal

Oktatási Osztály) eddigi mikrobiológiai kutatásai alapján ennek a betegségnek kimutatására számos kísérletet végzett.

A rizs barnulásos betegsége körülményeinek felderítése minden bizonnyal a mezőgazdaság kezébe adja a védekezés, a megelőzés, lehetőségét és ezzel jelentős rizsmennyiség megmentését is.

Másik kutatási területe a fenyő-csemeték talajának mikrobiológiai vizsgálata. Ezzel a kutatásával a fenyő-csemeték düléséből eredő károk megakadályozása a cél.

Ma még nem tisztázódott az egysejtű állatok szerepe a gyökérszónában; remélhető azonban, hogy a további kutatások erre a kérdésre is olyan feleletet tudnak adni, amit a gyakorlati mezőgazdaság is fel tud használni. Ezzel a kérdéssel foglalkozik az Állattani Intézetben Biczók Ferenc adjunktus.

Ábrahám Ambrus professzor a szocialista mezőgazdaság fejlesztése érdekében munkaközösség létrehozását fűszerezi. A mezőgazdaság fejlődését közvetve szolgáló kutatások fontosak azért, mert segítségükkel a mezőgazdasági tudományok saját vizsgálataik eredményeit jobban ki tudják aknázni. De fontosak azért is, mert eredményeik alapján állíthatók be olyan kísérletek, amelyek a mezőgazdaság gyorsan szolgálják, vagy kísérleteik éppen ezeknek a megállapításoknak segítségével értékelhetők ki.

A Földrajzi Intézet végzte Mihály István tanszékvezető irányításával a tiszakeszi, a kőröskurjai öntözőszlip, a szegedi, a tiszalöki és kőrösladányi duzzasztóművek helyeinek, a Duna-Tisza csatorna, valamint a Tisza-Sajó csatorna nyomvonalainak földtani vizsgálatát. Ezenkívül a földtani térképezésben vett részt az Intézet. Vizsgálataik kapcsán a talaj alapos megismerését is biztosítják.

Az Éghajlati Intézet az agrártudományok, a botanika, és erdészet számára közli a szik, a homok, a kender, a gabona, a gyapot, a védőerdősávok, a helyi rétek és erdők mikroklimájával kapcsolatos vizsgálati eredményeit, amelyek segítségével nyújtanak a növények nemesítésénél, honosításánál, tájfajta kiválasztásánál, fafaják megválasztásánál stb. A hullámtéri fásítással kapcsolatban Timár Lajos tudományos munkatárs, a Tisza szőlők-szegedi szakaszának növényföldrajzi térképezését végezte, ugyancsak növényföldrajzi térképezést hajtott végre a Délkelet-Alföldön.

A kormányprogram célkitűzéseit lelkesen magukévá téve, azok az intézetek is felajánlották segítségüket, amelyek ezekbe a kutatásokban közvetlenül bekapcsolódni nem tudtak. Ezek az agrártudományi kutatásokat végző egyetemi testvérintézeteket segítik. Kalmár László professzor felajánlotta a matematikusok segítségét, a kísérletek kapcsán felvetődő matematikai problémák megoldására.

Budó Ágoston professzor felajánlotta a Kar ama intézeteinek segítségét, amelyek a mezőgazdaság közvetlen megsegítését célzó kutatásokkal foglalkoznak. Segítségét nyújt a felmerülő fizikai vonatkozású kérdésekben a műszerek esetleges rendelkezésre bocsátásával, készülékek konstruálásával, valamint tanácsadással és esetleg műhelymunkákkal is.

Igen jelentős Fodor Gábor egyetemi tanár részéről felajánlott segítség, aki vállalta, hogy intézetével a rizspolyva hasznosításának lehetőségét megvizsgálja.

Ez a kutatás igen fontos, mert a rizspolyva jelenleg hazánkban célszerűen nem használható fel, és mennyisége a rizsterületek növelésével fokozódni fog.

Kiss Árpád egyetemi tanár (Állattani Fizikai Kémiai Intézet) nemzetgazdaságilag fontos korrosziós vizsgálatainak különös figyelmet fordít a mezőgazdasági szempontból számításba vehető újabb megfigyeléseire.

Összegezve megállapítható, hogy a Természettudományi Karon folyó kutatások — ha hűzatosan is — a mezőgazdasági problémák széles skáláját érintik. Közvetlenül és közvetve segítséget nyújtanak a mezőgazdaság fejlesztésében az öntözés, talajjavítás, az ipari és mezőgazdasági növénytermesztés, a növénynemesítés, a mezővédő erdősávok létesítése, a kopárok fásítása terén. **Wagner Richárd** egyetemi tanár

A mezőgazdaság és az ipar előtt álló legfontosabb feladatok Csongrád megyében

Az MDP Csongrádmegyei Bizottságának tájékoztatója

(Folytatás a harmadik oldalról.)

Mi tette szükségessé az energiagazdálkodás új rendszerének bevezetését? Elsősorban az, hogy több üzemenél pazarolták a villamosenergiát, másodsorban az, hogy az országosan rendelkezésünkre álló villamosenergiát úgy osszuk el, hogy ne okozzon különösebb munkakiesést a dolgozóknak. Nem lesz könnyű feladatot megérteni a dolgozókkal az energiaellátás új rendszerét, mert vannak üzemeink, amelyek éppen az energiaellátás új rendszere következtében éjjeli műszakra térnek át. Itt pártszervezetünknek komoly politikai felvilágosító munkát kell végeznie.

Az üzem vezetőjének és az energetikusoknak — akikre most különösen nagy és szép feladat hárul — úgy kell gazdálkodniuk a megadott normával, hogy a 8 órási műszak biztosítva legyen.

Viszont helytelen az olyan takarékosság, ami a Szegedi Ruhagyárban tapasztalható volt, hogy a háromcsöves neovillagítást két csőre akarták lecsökkenteni. Ez egyrészt növelné a balesetek számát, másrészt a dolgozók szemének ártalmas a gyenge világítás.

Különös tekintettel az energiagazdálkodás új rendszerére, feladataink az ipar terén: maradéktalanul teljesíteni a tervet, fellépni keményen a beralaptúllépés és az indokolatlan létszámemelés ellen. Pártbizottságaink és pártszervezeteink harcoljanak a szigorú takarékoskodás betartásáért. Pártbizottságainknak népszerűsíteniük kell a műszaki értelmiséget és különösen az üzemek energetikusait, mert ezekkel a fontos műszaki kérdésekkel eddig nem sokat foglalkoztunk. Most megnőtt az energetikusok szerepe az üzem életében. Pártbizottságaink hívják össze ezeket az elvtársakat, tanácskozzanak velük, így kérjék ki véleményüket, hogyan lehet helyesen végrehajtani az energiagazdálkodás új rendszerével kapcsolatos határozatot. Jobban ki

kell használni a helyi energiaforrásokat és ezzel az energiával is takarékoskodni kell. Meg kell erősíteni az erőműveket megfelelő, hozzáférő kommunikatákkal. Nemcsak az iparnál, nemcsak a hivatásokban kell takarékoskodni az energiával, hanem minden területen. Pártszervezeteinknek politikai felvilágosító munkával meg kell értenniük a lakossággal az energiával való takarékoskodás fontosságát. Mint láttuk, pártszervezeteink, tanácsszervezeteink és tömegszervezeteink előtt nem kis feladatok vannak. A lemaradás több területen eléggé súlyos. De ezeket képesek vagyunk megszüntetni és meg is kell szüntetnünk. Valamennyi párttagunkkal, valamennyi dolgozóval meg kell értenünk a feladatokat, hogy a dolgozók — elsősorban a kommunikaták — harcoljanak a feladatok megvalósításáért.

Hiba volna nem látni, hogy az utóbbi időben pártszerveink — köztük a Megyei Pártbizottság is — elhanyagolták a begyűjtést, a termelést, a tavaszi munkákra való jó felkészülést. Ez azért történhetett meg, mert fő figyelmünket a párt belső problémáira fordítottuk. A vezetőségválasztás lekötötte pártszervezeteink erejét, ami bizonyos fokú befeléfordulást eredményezett. Meg kell szüntetnünk ezt a helyzetet.

A vezetőségválasztó taggyűléseken a beszámolóban foglalkozni kell a termelés, a begyűjtés, az árullatás, az energiagazdálkodás stb. kérdéseivel.

A taggyűléseknek, a kommunikaták értekezleteinek nem a termeléstől elszakítva kell lefolytani, hiszen a párt nem önmagáért van, hanem a munkásokért, a dolgozó nép problémáival. A dolgozók problémája viszont a jobb árullatás, a több árú, a jobb árú, ami a termeléstől és begyűjtéstől függ.

A tájékoztató elhangzása után több kérdés és javaslat hangzott el.

Nagy az érdeklődés Szegeden a családi házak építése iránt

Szegeden eddig több mint ezer érdeklődő kereste fel levélben vagy személyesen a városi tanácsot családi ház építési kérelmével. Valamennyien részletes, szakszerű magyarázatot kaptak kérdéseikre. Megkapták az építkezést végző szövetkezetek és magánképzőművészek — köztük a nemrég iparrendelést kapott tíz közműves névsorát és lakcímét is.

A tanácsban belül alakult munkabizottság — figyelembe véve a város húszéves fejlesztési tervét — már

kijelölte azt a három kerületet, ahol az építkezőknek sok új 280-300 négyzetméteres házhoz jut majd megépítésük.

Az így kialakult új utcák az utak építése, a villanyhálózat, a vizszolgáltatás kibővítése könnyebb lesz, mintha szétszórtan épülnének az új családi házak.

A 65/1. Építési Párti Tröszt dolgozó közlül huszonötven egy kerületben kértek házhelyet. Úgy tervezik, hogy brigádokat alakítanak és egymás után felépítik házaikat. A tröszt önköltségen áron előregyártott épületelemeket, az anyagszállításához járművet biztosít dolgozóinak.

Sok szegedi dolgozó a háborúban lerombolt házát akarja felépí-

teni. Győrfi Mihály alsóvárosi kis háza is áldozatul esett a háború borzalmainak. Most örül annak, hogy ismét felépítheti családi otthonát. Havi fizetéséből évek óta 50-100 forintot félretett építanyagvásárlására. A romboló mintegy hét-ezer használható téglát is kiválogatott. Úgy tervezi, a jövő telet már az új lakásban tölti. Zombori István közel száz éve épített Mátyás-terti háza már erősen megrongálódott — ezért úgy döntött, újat épít régi háza helyén. Mivel az építanyag vásárlásánál a szerződés szerződött dolgozók árkedvezményben részesülnek.

elhatározta, ő is szerződést köt három házra. Ördög János négy évvel ezelőtt nősült. Feleségével együtt a Szegedi Jutáruháza dolgozik. Havi keresetük 2300-2400 forint. Eddig szüleiéknél laktak, de most elhatározták, ők is felépítik saját családi otthonukat. Már több mint egy éve egyikőjük fizetéséből apródonként vásárolják a különböző építanyagokat. Így már együtt van az építkezéshez szükséges téglák és faanyag. Úgy tervezik, hogy amint az idő engedi, hozzákezdnek béketelepi kis kertjükben fürdőszobás, összkomfortos lakásuk felépítéséhez.

V. M. Molotov szombaton reggel elutazott Berlinből

Berlin (MTI) V. M. Molotov, a Szovjetunió Minisztertanácsának első elnökhelyettese, külügyminiszter szombaton reggel 7.05 órakor, a Berlin-schönefeldi repülőtérrel visszautazott Moszkvába.

A repülőtérén a Német Demokratikus Köztársaság Minisztertanácsának, a népi kamara elnöksé-

gének, Németország Szocialista Egységpártja Politikai Bizottságának tagjai és a német közélet más képviselői vettek búcsút a Szovjetunió képviselőitől.

A repülőtérén V. M. Molotov és Otto Grotewohl, a Német Demokratikus Köztársaság miniszterelnöke beszédet mondott.

A DISZ távirata Jacques Denis-hez kiszabadulása alkalmából

A DISZ Központi Vezetősége a magyar fiatalok nevében baráti üdvözlét küldi Jacques Denisnek kiszabadulása alkalmából. Kiszabadulását a magyar fiatalok a világ békeszerető fiataljai nagy győzelmének tekintik.

Sok sikert kívánunk a világ demokratikus fiataljai érdekében folytatott további tevékenységében.

Dolgozó Ifjúság Szövetsége Központi Vezetősége